

Problematika státního dluhu

Co je to státní dluh a jak vzniká?

Jedná se o všechny závazky státu (souhrn všeho, co si půjčil). Vzniká jednoduše tím, že státní příjmy jsou nižší než státní výdaje, a tento rozdíl se musí krýt pomocí půjček, aby stát mohl zaplatit všechny rozpočtované výdaje. Zjednodušeně se dá říci, že státní dluh vzniká hromaděním deficitů (schodků) státního rozpočtu.

Kdo a co státní dluh zavinilo?

Toto je velmi komplikovaná otázka, pokusili jsme se odpovědět co nejstručněji.

- 1) **40 let komunismu** – i přes relativně nízké vykazované zadlužení nám zanechali zdevastované životní prostředí, na jeho sanaci se musí utrácet miliardy ročně ještě dnes
 - řešení majetkových nároků po jejich krádeži v roce 1948 a později.
 - devastace národního hospodářství, naše podniky oproti období první republiky ztratily konkurenceschopnost na světových trzích a na počátku 90. let se dostaly do velkých problémů. Navíc nebyly schopny uspokojovat poptávku českých spotřebitelů, nedokázaly konkurovat ani na domácím trhu.
- 2) **chyby v období transformace** - především **bankovní socialismus**, zatímco podniky byly privatizovány, banky zůstaly dlouho státní a udržovaly při životě nekonkurenceschopné podniky, které by jinak zkrachovaly. Došlo tak k hromaděním nedobytných pohledávek, které potom byly převedeny do České konsolidační agentury, jejíž ztráta se platila z peněz daňových poplatníků.
 - **nedostatečný právní rámec** – kauzy Kožený atd.
- 3) v poslední dekádě především **nárůst mandatorních (sociálních) výdajů**, nárůst výdajů spojených se stárnutím populace
- 4) současná hospodářská krize **snižuje daňové výnosy**

Proč se mě výše státního dluhu dotýká?

- 1) **Úroky z dluhů**, které přesahují v roce 2010 85 miliard, vytěsňují jiné produktivní výdaje. Nezbyvají tak třeba prostředky na opravu silnic, investice do vědy a výzkumu, platy učitelů či pro ochranu tělesně postižených atd.
- 2) Státní dluh neznamena nic jiného **než budoucí vyšší daně, nebo nižší výdaje**. Již na začátku roku se zvyšovalo DPH a spotřební daně (pohonné hmoty, pivo atd.), aby se deficit snížil, tj. aby se zmírnil nárůst státního dluhu. Vyšší DPH se promítá do cen, takže se dotkne skutečně všech spotřebitelů.
- 3) **Státní dluh vytváří nezaměstnanost**. Stát si půjčuje především od bank, které pak mají méně prostředků na půjčování podnikům a živnostníkům na provoz i investice. Můžete to být právě Vy, kdo přijde o místo, protože Vaše firma nedostane půjčku, protože banka ji za výhodnějších podmínek půjčí státu. Ani drobní živnostníci zde nemohou se státem soupeřit.

„Ať ho zaplatí ti, co ho způsobili...“

Za nárůst dluhu je zodpovědná celá politická reprezentace, která byla zvolena od roku 1989, a samozřejmě i komunistická vláda před rokem 1989, díky které vznikly náklady změny naší ekonomiky na tržní hospodářství. Je třeba si uvědomit, že volby po roce 1989 byly svobodné a politiky zodpovědné za dluh zvolili sami voliči. Tedy i ti jsou zodpovědní za nárůst státního dluhu.

Co se stane, pokud bude státní dluh dále růst?

Pokud nezvrátíme tento trend, stane se něco podobného, co v Lotyšsku, Maďarsku či nejhůře v Řecku. Investoři nám již nebudou chtít půjčit, a pokud ano, pak za vysoké úroky (roční úrokové platby se pak mohou z 85 mld. Kč ročně vyšplhat na více než 100 mld. Kč). Jedinou záchranou pak bude půjčka Mezinárodního měnového fondu, který však bude vyžadovat tvrdé úspory i zvyšování daní. Ve výše zmiňovaných zemích docházelo a dochází k rozsáhlému propouštění pracovníků veřejného sektoru (nejen úředníků, ale i učitelů, zdravotníků atd.), k omezování veřejných služeb (zavírání nemocnic), odbourání dotací za léky (jejich zdražení), zvýšení spotřebních daní i DPH (zdražení všech položek) i daní z příjmů (nižší mzda pro všechny), snižování důchodů i sociálních dávek atd.